

Meriretki 27.-29.5.2019

OOOOOOOH!!!! ÅÅÅÅÅÅHHH!

Vanhat Ketut kevätretkellä länsisaariston rengastiellä 27.-29. 5. 2019

Muistiin merkinyt matkalainen Päivi Istala. Kuvallinen dokumentointi Antero Takala

Aamuaikainen lähtö Kiasman edestä, bussillinen Vanhoja Kettuja seuralaisineen, 51 henkeä vielä aika hiljaisina, äänijänteitään varovasti aukomassa. Edessä kolmen päivän reissu länteen, kohti Nauvoa, Korppoota, Houtskaria, Rymättylää, Raumaa, Kylmäpihlajan majakkaa ja Olkiluodon ydinvoimalaa.

Kunnes se alkoi... Olisikohan ollut ensimmäinen kummallekin puolelle tietä/siltaa avautuva merimaisema jossain Paraisilla, kun bussista kajahti valtaisa Oooooohh! Åååååh!!! – huuto? Ja samanlainen ihastuksen ääni kaikui sitten tarvittaessa koko kolmen päivän ajan. Ensin kajautettiin vain ja ainoastaan jos hieno näkymä oli molemmin puolin ajoreittiä, mutta myöhemmin osattiin antaa äänestä arvoa mm. Houtskarın uskomattomalla mielikuvituksella rakennetuille lukuisille bussipysäkeille, merimaisemille, vanhoille kirkkoille ja muille perinnenäkymille.

Ensimmäisellä penkkirivillä meitä luotsasivat oikealle reitille Jarmo Ratinen ja Matti Laiho, johtajaorganisaattori ja rahaministeri. Reitın tiekiemurat, lossimatkat ja muut laivareissut hoiti bussimme kuljettaja Bjarne Kanten oivallisesti. Toukokuun lopun sää suosi meitä – oli aurinkoista ja kohtuullisen lämmintäkin. Toki porukka oli osannut varustautua tuulenpitävästi merireissuja varten, kuivina selvittiin sekä meren että pilvettömän taivaan puolesta.

Houtskarın hienoudet

Ensimmäinen lauttamatka vei Paraisten Lillmälöstä Nauvoon. Siellä meitä odotti matkaoppaamme Ulla Mattson-Wiklén, siviiliammatiltaan Houtskarın kehitystoimiston projektijohtaja. Ulla oli varmastikin reissumme suurimpia elämyksiä: tietävä ja taitava, uskomattomilla kertojankyvyillä ja jäljittelemättömällä huumorintajulla varustettu ihminen, paras Houtskari-mainos ikinä! Hänen johdattelemanaan alkoi tutustuminen länsisaaristoon Isakssonin maatilamyymälästä Houtskarissa. Tomaatteja, kurkkuja, tiliä, persiljaa lähti mukaamme pussikaupalla – ja millaisia tomaatteja! Kerrankin sellaisia kuin joskus lapsena: makeita ja maukkaita. Kun marmatin tavallisen helsinkiläiskaupan mauttomista tomaateista, tiesi Ulla kertoa, että kyllä Isakssonin tomaatteja sentään Helsinkiinkin viedään. Siihen kauppaan menen kyllä vastaisuudessa!

Lisää vatsan- ja silmänruokaa oli tarjolla Hjalmarın lounaspaikassa, lohisoppaa tietysti, ja päiväkahvit juotiin todella viehättävässä Hypeis Vårdshusetissa meren rannalla. Laajempaa näkökulmaa saatiin Houtskarın näkötorvista: nousu korkealle mäelle ja sen päällä yläilmoihin nousevalle näköalapaikalle kannatti – palkintona tuulen tuiverrus ja upeat näkymät eri puolille saaristomaisemaa.

Meistä oli pidetty hyvää huolta jo etukäteen... Houtskarın M-Marketiin mentiin grillimakkarastoksille ja siellä vasta ihmetytti/nauratti: kauppa oli laittanut meille tarjolle kettukarkkeja, siitä todistuksena Jarmon ja kumppaneiden hymyilevät naamat Antero Takalan ikuistamina. Aikamoinen huomaavaisuus...

Houtskarın majapaikkamme oli vanha saaristokoulu, jo 1930-luvulla perustettu Houtskärs kristliga folkhögskola, entinen saaristonuorten sisäoppilaitos, joka nykyään toimii majoituspaikkana ja täysihoidolana, myös rippileirien pitopaikkana ja kurssikeskuksena. Sen johtaja Johan Gräsbäck kertoi meille paikan historiasta ja nykypäivästä: länsisaariston rengastie tuo nykyään lomakautena kotimaan matkailijoita ja miksei muitakin turisteja. Syötyämme päivällisen saaristokoulun ruokasalissa ymmärsimme, miksi. Moni huokasi, ettei ikinä ollut saanut parempaa graavilohta kuin tuon muutenkin herkullisen päivällisen yhteydessä.

Majapaikan huoneet toivat herttaisella tavalla mieleen sisäoppilaitostunnelmaa, oli nostalgista panna mielikuvitus liikkeelle ja ajatella vuosikymmenien takaisten saaristolaisnuorten opinahjon vaiheita.

Länsisaariston hurmaan liittyy ilman muuta historia: hienot vanhat puu- ja kivikirkot.

Houtskarın punaiseksi maalatussa Pyhän Marian kirkossa saimme ihmetellä v. 1703 rakennetun pyhäkön penkeistä löytyviä puumerkkejä. Aikanaan vallitsi selkeä istumajärjestys, sen nuo puuhun veistetyt neliöt, ristit ja ympyrät kertoivat.

Korppoo ja Nauvo

Paluumatkalla kohti Nauvoa oli vuorossa tutustuminen Korppoon Pyhälle Mikaelille omistettuun kivikirkkoon, jota alettiin rakentaa jo 1200-luvulla, kirkon sakaristo lienee peräisin niin kaukaa. Kuori ja kirkon runko ovat peräisin 1300-luvulta. Saimme oppaaksemme paikallisen kirkonmiehen, joka kertoi varsinkin kirkon monista vanhoista puuveistoksista. Keskiaikaisen madonnan ja lapsen ja Pyhän Yrjänän ohella mieleen jäi erityisesti marttyyri Pyhä Katariina Aleksandrialainen, naisopiskelijoiden suojeluspyhimys, tunnusmerkkeinään kirja, miekka ja pyörä. Naisten suojelija Katariina tallaa jalkojensa alle Rooman keisari Maksentiusta, jolla on pyörä kaulansa ympärillä. Tätä keisaria pidettiin keskiajalla kristittyjen vainoojana. Näkymä kirvoitti meistä erinäisiä sarkastisia huomautuksia...

Korppoon kirkon alttarikaappi oli tosi komea, samoin yleisestä käytännöstä poiketen kirkkosalin eteläseinälle, oikealle puolelle sijoitettu koristeellinen saarnastuoli apostoleineen. Hauska yksityiskohta olivat kirkon numeroidut penkit ovineen 1600-1700 -luvulta. Entisöintitöiden yhteydessä penkkivälejä harvennettiin, ja penkkien ovet sijoitettiin siihen, mihin ne mittojensa mukaan sopivat. Niinpä numerointi oli sitten sanoisinko luova: penkin n:o 14 vieressä saattoi olla penkki n:o 23.

Osa meistä seurasi Ulla-opasta vielä alas merenrantaan, siellä olivat Skärgårdsmuseumin vanhat saaristolaisaitat ja -kaupat. Koska olimme liikkeellä ennen varsinaista turistiaikaa, ei museo ollut vielä auki. Pääsimme kuitenkin venevajaan ihailemaan mittasuhteiltaan muhkeata saaristolaisvenettä.

Varsinainen yllätys odotti meitä sitten Nauvon kauniissa satamassa, kun palasimme sen kahvilasta. Vastapaistetut munkkirinkilät myytiin loppuun porukkamme täyttäessä tyylikkään kahvilan. Jännitysmomentin päätteeksi onnistuin olemaan viimeinen onnellinen munkinsyöjä – seuraavat saivat ei-oota...

Riemunkiljahduksia nostattivat sitten kanssamatkustajamme M/S Östern –laivalla Nauvosta kohti Rymättylää: ilo oli melkoinen kun satamaan saapuivat kahteen kärryyn matkustajiksi pakatut lehmät – ne tekivät matkaa kanssamme kesä-laitumelle välipysäkillä Seiliin, tuolle kuuluisalle saarelle. Taisimme kuvata ja ihmetellä laivalehmiä ”niim pal runsaast”, että vitsit lehmiä ennen näkemättömistä kaupunkilaisista alkoivat sinkoilla ilmassa...

Rymättylän rannan Hanka-satamassa oli aika viimeiseen vilkaisuun kohti saaristoa. Bussimme lähti kohti uusia maisemia – Naantalin kohdalla siltanäkymä kohti Kultarantaa kirvoitti jälleen kollektiivisen Oooooohh- ja Ååååh-huudahduksen. Länsisaaristosta suuntasimme länsirannikolle kohti Raumaa, vanhaa ja uutta...

Rauma ja Olkiluoto

Raumalle saavuttua osalla meistä pikainen majoittuminen Hotelli Kalliohoiviin, ja sitten olikin edessä paattimatka Kylmäpihlajan majakalle, jonne toinen puoli matkalaisista majoittui. 45 minuutin merimatkan jälkeen noustiin maihin hauskaasti kolmiosaisen majakan juurelle. Sen torni nousi korkealle maiseman ylle, ja majoitustilaa siinä oli ainakin viidessä kerroksessa. Onnekkaimmat saivat pääsyn korkeimpaan kategoriaan - onni suosi vuonna 1969 naimisiin mennyttä pariskuntaa – häpäivänsä olisi toki vasta marraskuulla!

Majakan kerrottiin olevan maailman ainoa toimiva majakkahotelli. Kodikkaassa majakkaravintolassa nautittiin maistuva saaristolaispäivällinen ihailien saaren lintuasukkaita. Kyltti ”Tiiravaara” varoitti liian likeisistä kanssakäymisestä!

Matalat katajat ja keto-orvokit antoivat kalliosaarelle oman viehättävän leimansa.

Saaren emäntä kertoili paikan historiasta juuri kun laskeva aurinko alkoi herätellä taivaan värejä loistoonsa. Toinen puoli matkalaisista palasi Raumalle yöpymään – ja aika moni siirtyi matkan aikana illan viilentyessä pois laivan täkiltä alas ruumaan.

Rauman Poroholman rannassa saatiin loistavat valokuvat siitä, miten ”aurinko laskee länteen...”

Kolmannen matkapäivän aamuna lähestulkoon kaikki suuntasivat kävelyille vanhaan Raumaan. Sen puutalokortteleissa olisi ensikertalainen ehkä kaivannut kertovaa opastusta – tällä kertaa tähän maailmaperintökohteeseen oli tutustuttava omin voimin. Aamupäivän päätti tutustuminen hotellia vastapäätä olevaan Rauman Merimuseoon, jossa olikin komeasti esille pantu raumalaisen merenkäynnin ja -kulkijoiden historia. Museon amanuenssi Paula Kupari esitteli museota meille: laivojen pienoismallit, erilaiset sekstantit, laivojen keula- eli kaljuunaveistokset saivat ihailijansa. Komea täytetty albatrossi sattui monen silmään, sen ikuisti matka- valokuvia ottava Antero Takalakin.

Kuten lähestulkoon aina, museossa olisi voinut viettää aikaa tuntikausia, mutta matkamme viimeisessä kohteessa, Olkiluodon ydinvoimalassa Eurajoella meitä odotettiin tiettyyn iltapäivän aikaan - bussiin siis...

Olkiluodon vierailukeskuksessa meitä oli vastassa entinen kollega, nykyinen Teollisuuden Voima Oyj:n viestintäpäällikkö Pasi Tuohimaa. Hän istutti meidät tulokahvien jälkeen keskuksen auditorioon kuulemaan sanomaa Olkiluodon ydinvoimalasta ja erityisesti 3:n reaktorin rakennusvaiheesta. Vierailukeskuksen terassilta tiirailtiin kohti voimalamaisemaa: kaksi tornia ja yksi kupu.

Bussimme teki kiertokäynnin kolmen voimalan ympärillä Olkiluodon niemessä – suuria olivat näkymät. Lopuksi pääsimme maan syvyyksiin, 60 metriä alas voimalan tuleviin käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoitukseen tarvittaviin isoihin tiloihin.

Siinä askellettiin kauan ja hartaasti pitkää kierteistä käytävää, niin tilavaa että sitä pitkin pääsee rekka-autoillakin. Monen silmään osuivat betoninseinien ”viherrykset” – luonto tuo omat erikoisuutensa rakennetun maanalaisen systeemin sisälle.

Monenlaisia tiedotteita tavatessa ja pohjapiirroksia katsellessa kului aika, ja saatiin kuulla ydinjätteen tulevan loppusijoituksen olevan turvallista peruskallion varmistetussa syvyydessä.

Auringonpaisteessa jäähyväiset Olkiluodolle ja bussin keula kohti Poria. Sinne saatettiin porukan Tampereen junaan matkalla olleet kollegat – hei ja näkemiin ensi kertaan!

Porista sitten kohti Helsinkiä – matkalla ruokapysähdys ja illalla klo 21 tienoissa ympyrä sulkeutui: Kiasman edessä oltiin elämyksiä rikkaampina. Mielessä saariston tuuli ja aurinko, ystävälliset ihmiset ja koetut elämykset – Vanhat Ketut kiittävät!

Oooooh!!! Ååååh!!!